

„Rozbití celé soustavy českého školství“. Nad nápady ministra Beka jsme vyslechli ze sboroven zděšení

- CZ24 News | 5. listopadu 2023

ČESKO: „Současný vládní návrh na systémové změny a úspory ve školství mi připadá jako pokus o rozbití dosavadní školské soustavy. Je to dehonestace celého systému školství, což na mne dělá dojem, jako by to chtěli přetvořit lidé, kteří nikdy nevyučovali. Také to vládou proklamované navýšení platů učitelům na 130 procent průměrné mzdy, zůstává alespoň v příštím roce spíše jen na papíře,“ říká zkušená pedagožka a zástupkyně odborů Dagmar Bobková Regelová. Vedení Ministerstva školství nyní ze svých původních, tvrdých nároků ustupuje a tvrdí, že stále hledá schůdné řešení.

Nejistota a obavy teď panují v mnoha sborovnách zejména českých základních škol. A nejen tam. Plnou hlavu starostí s tím, jak budou fungovat školská zařízení v příštím roce, mají nyní i na magistrátech, či na městských a obecních úřadech. Vláda s Ministerstvem školství (MŠMT) totiž hledají už delší dobu velké finanční úspory v dosavadním systému vzdělávání. Podle informací, které vedení MŠMT občas zveřejnilo v některých médiích i na svém portálu, panuje v Praze představa, že do školství se dostalo v posledních letech až příliš mnoho lidí, kteří významně ukrajují ze státního rozpočtu.

Má se především jednat o nepedagogické zaměstnance, tedy o údržbáře, kuchařky, ale i o psychology a asistenty pedagogů. Nicméně úšetření nemají být ani samotní učitelé, kterým by ministerští úředníci rádi navýšili úvazky, a jejich počty pak zredukovali. V prvotních úvahách vládních politiků i Ministerstva školství se proto spekulovalo, že by mělo z této oblasti odejít 34 tisíc zaměstnanců, po protestech pedagogů a především odborářů se později tento počet snížil na polovinu, tedy na 17 tisíc. V posledních dnech hovořil ministr financí Z. Stanjura v pořadu Otázky Václava Moravce o postupném zrušení 9 tisíc pracovních míst ve školství a jeho vládní kolega – ministr školství Mikuláš Bek uvádí nyní číslo o jeden tisíc nižší.

Samotným pedagogům se ale i tyto počty samozřejmě nelíbí a argumentují především tím, že větší počet zaměstnanců si vyžádala před několika lety především tzv. inkluze, tedy zařazení postižených a mentálně slabších žáků do vyučování v běžných základních školách, kdy se pak musela ve třídách zřizovat místa asistentů pedagogů i jiných profesí.

„Nemáme ještě okolo personálních změn v příštích roce žádné konkrétní informace, a kdybychom měli reagovat na všechny ty prvotní zprávy z médií, i když se k nim třeba vyjadřovalo vedení Ministerstva školství, tak bychom asi nemohli normálně fungovat. Už jsme například slyšeli i o tom, že se bude znovu zavádět povinná školní docházka na osm let. Nicméně, pokud by mělo opravdu dojít k úbytku pedagogických či nepedagogických zaměstnanců, tak si to nedovedu vůbec představit. My provozujeme dvě velká školní zařízení, včetně družin, a nevím, jak bychom potom zajišťovali běžný chod našich škol. Nemohu také například postrádat o jednoho matikáře či češtináře méně. Kdo by pak tyto předměty vyučoval? Nevidím ani cestu v navyšování úvazků, přece nechceme, aby se nám učitelé pomalu hroutili. A že je ve školství v současné době více lidí než dříve a je proto potřeba více financí? Ano, to je pravda, protože si to vyžádalo řešení inkluze a ve školách tak začalo pracovat daleko více asistentů či psychologů. Ale při zavádění tohoto nového systému nás všichni tehdy ujišťovali, a to i z ministerstva, že je to tak v naprostém pořádku,“ konstatoval například Ladislav Grof, ředitel Základní a Mateřské školy Dlouhá v Novém Jičíně.

Školské odbory: Mínil vláda zcela rozbít školskou soustavu?

Ještě tvrději proti úsporným krokům vlády v oblasti školství vystupují školské odbory, jejichž zástupci mimo jiné i uvádějí, že slibované navýšení mezd učitelům na 130 procent průměrné mzdy je jen další nesplněným slibem pětikoaliční vlády, stejně tak jako jiné slibované benefity pedagogům, jež některé pravicové strany slibovaly před posledními parlamentními volbami. Většina školských odborářských organizací je tak už delší dobu ve stávkové pohotovosti a chtějí se také zapojit do celostátního protestu odborářů dne 27. listopadu proti vládním úsporám.

„Současný vládní návrh na systémové změny a úspory ve školství mi připadá jako pokus o rozbítí dosavadní školské soustavy. Je to dehonestace celého systému školství, která na mne dělá dojem, jako by to navrhovali lidé, kteří nikdy v životě nevyučovali. Podle nich je teď na školách mnoho zaměstnanců, jenže systém inkluze (zařazení postižených a mentálně slabších dětí do běžné výuky) vymysleli právě na Ministerstvu školství za paní Valachové. Právě její zavedení do praxe nestálo původní plánovanou miliardu, ale desetkrát tolik. Uráží mne také, jak najednou se dělí někteří zaměstnanci školy na učitele a ostatní pedagogy, s tím, jako by ta druhá kategorie vysokoškolsky vzdělaných lidí byla méněcenná a víceméně zbytečná. Přitom například učitelky z družin se také s dětmi učí a pomáhají jim s úkoly,“ uvedla bývalá učitelka se 24letou praxí a nynější předsedkyně Českomoravského odborového svazu pracovníků ve školství v Moravskoslezském kraji, Dagmar Bobková Regelová, a ještě k tomu doplnila:

„To proklamované navýšení platů učitelům na 130 procent průměrné mzdy zůstává spíše jen na papíře. Vypočítali jsme, že to bude v příštím roce tak asi 113 procent, ale s tím, že na to nemusí většina pedagogů vůbec dosáhnout, protože se to bude odvíjet od toho, kolik bude mít ředitel k dispozici financí. Vláda to totiž dělá mazaně – odpovědnost za úspory hází na hlavu vedení škol. Určité finanční prostředky k rozdělení dostane ředitel, jenže ten nebude moci s těmito financemi, jež obdrží od ministerstva, zachovat současný stav s tím, aby všem vyučujícím přidal, a navíc bude muset propouštět či snižovat platy nepedagogickým pracovníkům, a to včetně těch, které potřebuje při zvládnutí inkluze. Navíc vláda hned na rovinu nic konkrétního neřekne, jen mlží a sem tam pustí nějakou informaci, abychom měli ztíženou situaci na případné protesty. My jsme se chtěli s politiky nejprve rozumně domluvit. Jednali jsme s panem ministrem i s některými poslanci, ale výsledek není uspokojivý. Po setkání se zástupci dalších odborových svazů jsme se rozhodli připojit k celostátnímu protestu proti vládním úsporám.“

Na radnicích panují z okleštění školství obavy

Napjatá situace ohledně toho, jak to bude v příštím roce fungovat s podporou školství ze strany státu, nepanuje jen na samotných školách, ale také ve vedení měst a obcí. Už nyní si zvláště místostarostové, kteří mají vzdělávání na starosti, stěžují na to, že finanční náklady na nepedagogické zaměstnance škol už musí nyní z větší části hradit, i když na to nedostávají navíc státní prostředky z tzv. rozpočtového určení daní. A nyní se obávají, že se situace v tomto směru ještě zhorší. To nám potvrdili i zástupci samosprávy z třetího největšího města v republice, z Ostravy.

„Zřizovatelem základních a mateřských škol v Ostravě jsou jednotlivé městské obvody. Už nyní jsou potřebné pozice nepedagogických pracovníků a THP na školách podfinancovány. Třetím rokem město spolu s obvody sanuje platy odborných pracovníků ve školství (školní psychologové, asistenti pedagogů atp.) zhruba 20 milionů ročně, když tyto pozice po skončení dotací z EU vypadly z financování a nejsou už dnes do podpory z MŠMT zahrnuty, přitom jsou pro nás zásadní, vzhledem k charakteru strukturálně postiženého regionu a zavedené inkluzi. Nesouhlasím s tím, že by se učitelům měly navyšovat úvazky nebo s tím, že jsou naše školy přezaměstnané. Výpadky z chystaných škrtů budou muset dofinancovat zřizovatelé. V tuto chvíli se plánují rozpočty jednotlivých organizací i města Ostravy, a tak budeme muset reagovat na nastalou situaci a výpadky, které teď

ještě nejsou jasné," informovala náměstkyně primátora Ostravy pro oblast školství Andrea Hoffmannová (Piráti).

Snížení financí ze strany vlády se pak obávají i na krajských úřadech, které zastrešují provoz středních škol, to ParlamentnímListům.cz potvrdila Miroslava Chlebounová z oddělení komunikace Moravskoslezského kraje.

Ministr školství: Zatím hledáme řešení, nechceme ohrožit fungování škol

Krizovou situaci v oblasti školství si ministerstvo zřejmě dobře uvědomuje, a proto ze svých původních, drastických návrhů postupně ustupuje. Nyní vedení MŠMT také prohlašuje, že větší úspory by se měly týkat jejich resortu až v roce 2025.

„Proces vyjednávání o podobě jednotlivých kapitol státního rozpočtu stále pokračuje. MŠMT rozepisuje rozpočet pro školy až v lednu příštího roku a do té doby máme prostor pro vyjednávání a hledání dodatečných prostředků. Současně na straně Ministerstva školství hledáme cesty, jak zbrzdit rychlý personální nárůst ve školství při zachování kvality a soustředíme se na to, abychom zlepšovali mzdy těch, kteří už ve školství pracují.

Mohu vyloučit, že bychom pro příští rok plánovali zásadní redukci počtu nepedagogických pracovníků, protože v žádném případě nechceme ohrožit fungování škol. Případným řešením do budoucna by mohla být změna financování nepedagogických pozic, ta však musí být výsledkem shody se zřizovateli na základě změny nastavení v rozpočtovém určení daní. Lze o ní uvažovat nejdříve od roku 2025, pokud se najde dostatečná shoda. Jsem přesvědčený o tom, že zvýšení platů si zaslouží jak učitelé, tak ostatní pracovníci ve školství. Od začátku vyjednávání o státním rozpočtu děláme všechno proto, abychom dostali do rozpočtu resortu dostatečné prostředky na splnění závazků vůči platům učitelů, ale i dodatečné zdroje pro zajištění dalších pozic," napsal ParlamentnímListům.cz přes svoji tiskovou mluvčí Terezu Fojtovou ministr školství Mikuláš Bek (STAN).

Ministerstvo školství stále uvažuje o zrušení tisíců pracovních míst ve svém resortu. Ilustrační foto: Jan Štěpán